

بررسی تاثیر متقابل انواع الیاف و پوزولان بر روی خواص بتن غیرسازه‌ای (فوم بتن)

مهیار کاوه

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مهندسی عمران، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
رضا فرخزاد*

استادیار، گروه مهندسی عمران، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

R.farokhzad@qiau.ac.ir*

تاریخ دریافت: ۹۶/۰۵/۱۷ تاریخ پذیرش نهایی: ۹۶/۰۹/۲۰

چکیده:

امروزه وزن مواد مورد استفاده در سازه‌های ساختمانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به طوری که با رخداد زلزله‌های اخیر، اهمیت مصالح سبک، بیشتر به نظر می‌رسد. فوم بتن یک مصالح غیرسازه‌ای است که به دلیل وزن بسیار سبک جهت مصارف غیرسازه‌ای در ساختمان مورد استفاده قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر با وزن بسیار پایین دارای مقاومت قابل قبولی می‌باشد. ولیکن این ماده غیرسازه‌ای دارای مشکلاتی می‌باشد که بعضًا استفاده از آن را دشوار می‌سازد. این عیوب شامل جمع شدگی و تخلخل بسیار زیاد است. در این تحقیق به منظور اصلاح خواص و جمع شدگی شدید فوم بتن از الیاف پلی پروپیلن، الیاف سنتیک استفاده شد. از ماده نانوسیلیس و خاکستر شلتوك برنج به عنوان ماده مکمل جهت افزایش مقاومت مکانیکی و جایگزین سیمان استفاده گردید. بر روی فوم بتن ساخته شده آزمایش‌های مقاومت فشاری، مقاومت کششی و انقباض صورت گرفت. بیشینه مقاومت فشاری متعلق به طرح‌های حاوی یک درصد الیاف سنتیک و یک درصد نانوسیلیس محاسبه گردید. در نهایت مشخص گردید خاکستر شلتوك برنج در پنج درصد جایگزینی باعث افزایش مقاومت فشاری و مقاومت کششی در سن ۲۸ روزه می‌گردد. افزودن الیاف سنتیک به فوم بتن باعث افزایش کم مقاومت فشاری و افزایش چشمگیر مقاومت کششی را در پی دارد.

کلید واژگان: فوم بتن، الیاف سنتیک، الیاف پلی پروپیلن، خاکستر شلتوك برنج، نانوسیلیس

صورت استفاده از بتن کفی با چگالی ۵۰۰ در کفسازی، وزن مؤثر لرزه‌ای

فوق به میزان ۸۰ کیلو و یا بعیارت دیگر به میزان ۹ درصد کاهش می‌یابد که برای با کاهش ۹ درصدی میزان نیروی زلزله می‌باشد. با این میزان کاهش، حدود ۴ درصد در مصرف میلگرد صرفه جویی می‌شود. با احتساب مصرف ۴۵ کیلو میلگرد در هر متر ساختمان میزان این صرفه جویی برای قابل محاسبه می‌باشد.

این در حالیست که در صورت استفاده از بتن کفی بجای مصالح پوکه سیمان در کفسازی با کاهش چگالی و همچنین تغییر ساختار ماده (از حالت جبابه‌ای هوای مرتبط به حالت جبابه‌ای هوای محبوس) میزان عایق بودن حرارتی و صوتی حدود ۳ برابر بیشتر می‌شود؛ و خود باعث صرفه جویی در مصرف انرژی می‌باشد؛ و در هنگام بروز زلزله بعلت سبکی وزن فوم بتن، آوار ناشی از خرابی ساختمان، خسارت کمتری به لوازم و ساکنین وارد می‌کند و این موضوع هم از لحاظ مالی و هم جانی قابل ملاحظه می‌باشد^[۳ و ۴].

الیاف پلی الفین نسبت به وزن کل خود دارای ۸۵٪، اتیلن، پروپیلن، و یا الفین دیگری می‌باشند. پلی پروپیلن و سپس پلی اتیلن با اهمیت کمتر مهم ترین الیاف الفینی دیگری می‌باشند که به گروه الیاف مصنوعی تعلق دارند. اولين الیاف الفینی از پلی اتیلن سبک در اواخر دهه ۱۹۳۰ در انگلستان تهییه گردیدند که به معروف پوشش صندلی اتومبیل می‌رسید. نقطه ذوب پایین (۱۳۰-۱۳۵ درجه) و عدم امکان رنگ رزی با روش‌های معمولی و همچنین چهندگی کم از مشکلات الیاف پلی اتیلن می‌باشد که کماکان تا به امروز هم باقی مانده است^[۵].

الیاف تک رشتہ‌ای پلی الفین در ایران با نام سنتیتیک و یا کد تجاری Mex200 شناخته می‌شوند. این الیاف دارای عملکرد فوق العاده بالا برای استفاده در بتن و تولیدات بتنی به منظور جلوگیری از ترک خودگی ها و به عنوان بهترین جایگزین برای میلگرد و مشنهای سنتی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این الیاف با ظاهر منحصر به فرد خود گیرداری محکمی در بتن پدید می‌آورد و به راحتی میکس می‌شود^[۶].

بکارگیری الیاف پلی پروپیلن برای جلوگیری از جمع شدگی و ترک خودگی بتن در سینی اولیه (جمع شدگی پلاستیک) از هر راهکار دیگری موثرتر بنظر می‌رسد. تعداد بسیار زیاد الیاف در هر متر مکعب به معنی اتصال سطح بسیار وسیعی از الیاف به بتن می‌باشد و فواصل کم الیاف، از ایجاد ترک جلوگیری می‌کند. بر اساس مطالعات، مقدار کاهش ترک خودگی در مقدار معمول مصرف (۰/۹ کیلوگرم در متر مکعب) بیش از ۸۰ درصد می‌باشد که با افزایش مقدار مصرف تا (۲ کیلوگرم در متر مکعب) عملاً ترکی به وجود نمی‌آید^[۷].

نانو فناوری روش جدیدی است که بشر را قادر به بهبود ساختار مواد مختلف می‌نماید. در سال‌های اخیر، تحقیقات زیادی بر روی استفاده از نانومواد همچون نانوسیلیس در کفسازی سیمان و بتن انجام شده است.

نانو سیلیس به سبب دارا بودن عملکرد مناسب سوپر پوزولانی هزینه پایین‌تر و دسترسی بیشتر به عنوان مهمترین و پرکاربردترین نوع نانوذرات در صنعت بتن مطرح می‌باشد^[۸ و ۹].

۱- مقدمه

مزیت اصلی فوم بتن به عنوان یک بتن غیر سازه‌ای نوین، بالا بودن نسبت مقاومت به وزن و همچنین پایین بودن ضربیه هدایت حرارتی و بالا بودن قابلیت عایق گرما و صدا بودن آن است.

فوم بتن ماده سیمانی است که از مخلوط خمیر سیمان، یا ملات با مواد مخلخل و سبک وزن می‌شود. حجم ملات به فوم در مخلوط معین چگالی محصول نهایی و نحوه استفاده از بتن است. این نوع بتن، به طور معمول یک ماده خود اصلاح و متراکم است که نسبت به بتن معمولی در برابر ترک خودگی و انقباض، مقاومت بیشتری دارد. ماده کف زا در ضمن اختلاط با آب در دستگاه مخصوص، با سرعت زیادی جبابه‌ای هوایا توبلد نموده و کف حاصل که کاملاً پایدار می‌باشد، در ضمن اختلاط با ملات سیمان و ماسه بادی در دستگاه مخلوط‌کن ویژه، خمیری روان را تشکیل می‌دهد. این نوع بتن به صورت درجا با قالب‌های فلزی یا پلاستیکی قابل استفاده می‌باشد. این خمیر پس از خشک شدن با توجه به درصد سیمان و ماسه بادی، دارای وزن حجمی از ۳۰۰ الی ۱۶۰۰ کیلوگرم در مترمربع خواهد بود^[۱].

فوم بتن ساخته شده از شن و ماسه و سیمان و فوم، چگال‌تر است و برای کاربردهایی که نیاز به ماده ساختاری دارند، ایده‌آل است. برای مثال: ساخت بلوك‌های پیش ساخته، برای عایق کاری و تصحیح صدا در ساختمان‌های مسکونی و تجاری، بنیادها و برای کار با قطعات بتن . فوم بتن همچنین ممکن است برای پرکردن قوس در پل ، جایگزین خاک و به عنوان تثبیت‌کننده برای فنداسیون جاده استفاده شود^[۲].

وزن ساختمانی که در آن از بتن فوم استفاده می‌گردد می‌تواند تا حدود ۳۵٪ نسبت به وزن ساختمانی که با بتن معمولی ساخته شده کاهش یابد با استفاده کردن از تجربه و دقت بیشتر در طراحی و استفاده بهینه از بتن فوم امکان کاهش وزن آن تا ۵۰٪ نسبت به ساختمان بتن معمولی وجود خواهد داشت و متعاقباً سهم بار با کاهش وزن بار مرده ساختمان به نصف کاهش خواهد یافت. با کاهش وزن بار مرده ساختمان کاهش درون اسکلت سازه، ابعاد فونداسیون و کاهش آرماتور مصرفی برای فونداسیون را خواهیم داشت و در نتیجه آن زمان اجرای پروژه مدت کوتاهتری طول خواهد کشید. وزن سبک بتن سبب می‌شود تا بتوان این بتن را به راحتی به طبقات بالاتر پمپاً نمود و در نتیجه در هزینه صرفه جویی خواهیم کرد. در زمان استفاده از ساختمان و بهره برداری به علت عایق خوب حرارتی بتن صرفه جوئی قابل توجهی در هزینه مصرف انرژی (سرمایش و گرمایش ساختمان) حاصل می‌شود و کاهش چشم گیری در مصرف منابع ملی خواهیم داشت^[۳ و ۴].

در مورد کفسازی و شبیه‌بندی‌های انجام گرفته در ساختمانها که عمدتاً از پوکه و سیمان استفاده می‌شود در صورت جایگزینی این نوع بتن با چگالی ۴۰۰، وزن مرده کفسازی از ۱۰۰۰ به ۴۰۰ کیلو در متر مکعب کاهش می‌یابد و اگر ۱۰ سانتیمتر ارتفاع برای کفسازی در نظر گرفته شود، این یعنی کاهش ۶۰ کیلوگرم در متر مربع از وزن ساختمان در

موجدار به طول ۴ سانتیمتر و چگالی ۹۱۰ کیلوگرم بر متر مکعب می‌باشند. خاکستر شلتوك برنج از پسماند مزارع استان گیلان تهیه و پس از قرارگیری به مدت ۶ ساعت در کوره ۷۰۰ درجه به خاکستر سفید رنگی تبدیل شد. سپس آسیاب گردیده تا ذرات آن به سایزی نزدیک به سیمان تبدیل گردد. آب مصرفی آب شرب شهر رشت بوده و نانوسیلیس هم بصورت پودر از شرکت مربوطه تهیه گردید. سیمان مصرفی نیز سیمان تیپ ۲ هگمتان بوده است.

شکل ۲- الیاف پلی پروپیلن مصرفی

شکل ۳- الیاف پلی الفین مصرفی

دستورالعمل لازم برای ساخت فوم بتن از استاندارد ASTM C869 [۱۹] اقتباس گردید.

۳- روش تحقیق

به منظور دستیابی به بالاترین کیفیت پس از بررسی‌ها و سعی و خطاهای متعدد تصمیم بر این شد تا از یک دستگاه فومساز ساختمانی برای تهیه فوم استفاده شود. به این صورت که روند عادی ساخت فوم توسط دستگاه لحاظ شده با این تفاوت که مواد افزودنی همراه با سیمان به دستگاه اضافه گردید و نتیجه کار در قسمت خروجی آن نمونه‌گیری شد. نمونه‌ها پس از مدت ۲۴ ساعت از قالب‌ها خارج شده و در حوضچه‌های آب نگهداری شدند. به دلیل چگالی کمتر فوم در مقابل آب (تقریباً ۷۰۰ کیلوگرم بر متر مکعب) نمونه‌های روی سطح آب شناور مانده که با ارائه تمهدیاتی این نمونه‌ها در زیر آب نگهداری شدند و پس از رسیدن به سن مورد نظر تحت آزمایش قرار گرفتند.

خاکستر شلتوك برنج از پسماندهای صنعت فراوری برنج در کشورهای تولیدکننده برنج می‌باشد. همین امر موجب می‌گردد تا خاکستر بتواند به عنوان بهبود دهنده ویسکوزیته بتن تازه مورد استفاده قرار گیرد. از طرفی این زیاد بودن سطح مخصوص نیاز به آب را در بتن افزایش می‌دهد. خاکستر شلتوك برنج به عنوان جایگزین ارزانتر میکروسیلیس در بتن بسیار مورد توجه است. خاکستر برنج هیچ مورد مصرفی عام تدارد و معمولاً در مجاری آب ریخته شده و یا سوزانده می‌شود که باعث ایجاد آسودگی می‌شود. خاکستر معمولاً از سوزاندن شلتوك برنج در کوره و در دمای ۶۰۰ تا ۸۰۰ درجه سلسیوس بدست می‌آید. اگر خاکستر بدرستی تهیه و سوزانده شود، خواص مشابه میکروسیلیس خواهد داشت [۱۱-۱۷].

۲- برنامه آزمایشگاهی

سیمان مصرفی در این طرح سیمان تیپ ۲ خزر بوده و فوم مصرفی فوم Ak-700 شرکت آذرکاوین می‌باشد. مشخصات فیزیکی و شیمیایی فوم مذکور در جدول شماره ۱ ارائه می‌شود.

جدول ۱- مشخصات فیزیکی و شیمیایی فوم AK-700 [۱۸]

حالات ظاهری	مایع قهوه‌ای تیره
چگالی	۱/۰۳ تا ۱/۰۱
PH	۶/۸-۷/۲
میزان انبساط فوم	حداقل ۸۵۰ بار
زمان زهکشی آب %۲۵	حداقل ۴۰ دقیقه
ویسکوزیته	حداکثر CST ۱۰۰
حداکثر ته تشیینی %	%۱
نقطه انجام داد	- درجه سانتیگراد ۱۰

شکل ۱- بسته‌بندی فوم بتن مصرفی

الیاف پلی پروپیلن مصرفی به طول ۱۲ میلیمتر، چگالی ۹۰۰ کیلوگرم بر متر مکعب و قطر ۰/۱ میلیمیلتر می‌باشد. الیاف سنتیتیک از نوع

جمع شدگی با توجه به علل بوجود آورنده آن به چندین گروه تقسیم نبندی میشود. جمع شدگی ناشی از خشک شدن یکی از این انواع است که در اثر خشک شدن و انقباض ژل سیمان حاصل از هیدراتاسیون سیمان پرتراند به وجود می آید و اساساً تحت تاثیر میزان آب واحد بتن است. جمع شدگی پلاستیک نیز در اثر تبخیر آب از سطح خارجی بتن در ساعت‌های پیش از بن ریزی بوجود می آید و در نهایت جمع شدگی ناشی از کربناتاسیون مطرح می شود که علت آن ترکیب آب موجود در بتن بادی کسید کربن نفوذ کرده به داخل بتن است. برای اندازه گیری میزان انقباض نمونه ها از استاندارد ASTM C157 [۲۲] استفاده شد. به این منظور پس از خارج کردن نمونه ها از حوضچه در سن ۷ روز، پولک های مخصوصی بر روی آنها به فاصله mm۲۰۰ از یکدیگر با استفاده از شاخص استاندارد اندازه گیری، جسبانده شده و بعد از خشک شدن چسب در شرایط خشک قرار داده شدند. سپس در سن موردنظر، با استفاده از دستگاه شاخص استاندارد اندازه گیری، انقباض آنها اندازه گیری شده است.

۴- بررسی و تحلیل نتایج

در تحقیق حاضر به بررسی خواص مکانیکی فوم بتن با عیار سیمان ۳۵۰ بدون حضور ماسه و با درصد های مختلف الیاف پلی پروپیلن (۰/۱، ۰/۲، ۰/۳)، الیاف پلی الفین یا سنتیتیک (۰/۵، ۱/۵)، خاکستر شلتونک برنج (۰/۵)، نانو سیلیسیل (۰/۵، ۱/۵) و نانو سیلیس (۰/۵، ۱/۵) پرداخته شده است. آزمایش مقاومت فشاری در سن ۷ و ۲۸ روزه و آزمایش مقاومت کششی و انقباض در سن ۲۸ روزه بر روی نمونه های ساخته شده انجام گردید. در این قسمت به ارائه این نتایج و مقایسه آنها با تحقیقات سایر محققین پرداخته می شود. در جدول شماره ۳ نتایج حاصل از آزمایش ها صورت گرفته مشاهده می شود.

جدول شماره ۳- نتایج آزمایش‌های انجام شده بر روی بتن غیرسازه‌ای

شماره	اسم	وزن (kg/cm ²)	مقاييس فشاري	مقاييس كتسيسي (kg/cm ²)	[نماص] (mm/mm * 10 ⁶)
1	F0	10.2	14.4	1.2	485
2	Fr5	10.9	15.8	1.4	440
3	Fr10	10.6	15.5	1.35	455
4	Fr15	9.5	13.1	1	495
5	Fp1	10.3	14.8	1.35	465
6	Fp2	10.5	15.3	1.4	455
7	Fp3	10.2	14	1.3	480
8	Fs5	12.1	16	1.9	435
9	Fs10	13.3	16.9	2.1	410
10	Fs15	12.9	16.6	2	415
11	Fn5	13.3	16.2	1.5	400
12	Fn10	13.9	16.9	1.65	380
13	Fn15	13.7	16.5	1.6	395

شکل -۴ مکانیزم دستگاه فوم بتن ساختمانی
مشخصات طرح اختلاط‌های ساخته شده در جدول شماره ۲ مشاهده مم شود.

جدول شماره ۲- مشخصات طرح‌های ساخته شده

نامه سیلیس ٪	وزن سیمان (kg)	الیاف پلی پیوند الفین ٪	الیاف پلی پیوند حجم فوم (kg)	خاکستر پلی ٪	شلتوك برنج (kg)	فوم (l/m ³)	w/c	سیمان (kg)	تمثیل	شماره
0	0	0	0	6.3	0.57	350	F0	1		
0	0	0	17.5	6.3	0.57	332.5	Fr5	2		
0	0	0	35	6.3	0.57	315	Fr10	3		
0	0	0	52.5	6.3	0.57	297.5	Fr15	4		
0	0	0.10	0	6.3	0.57	351	Fp1	5		
0	0	0.20	0	6.3	0.57	351	Fp2	6		
0	0	0.30	0	6.3	0.57	351	Fp3	7		
0	0.50	0	0	6.3	0.57	351	Fs5	8		
0	1.00	0	0	6.3	0.57	351	Fs10	9		
0	1.50	0	0	6.3	0.57	351	Fs15	10		
0.50	0	0	0	6.3	0.57	351	Fn5	11		
1	0	0	0	6.3	0.57	351	Fn10	12		
1.50	0	0	0	6.3	0.57	351	Fn15	13		

آزمایش مقاومت فشاری براساس استاندرد ASTM C39 [۲۰] انجام شد. آزمایش‌های مقاومت فشاری بر روی نمونه‌های مکعبی به ابعاد ۱۵۰ میلی‌متر انجام شده است. در آزمایش مقاومت فشاری، مکعب‌ها به نحوی در دستگاه فشاری قرار داده شدند که دو سطح مقابله‌ی که در موقع بتن ریزی مجاور قالب بودند، در تماس با رکاب‌های فوقانی و تحتانی دستگاه باشند. تنش فشاری مکعبی حاصل نیز با تقسیم این نیرو بر سطح مقطع نمونه بدست می‌آید.

آزمایش برزیلی یا شکافت جهت تعیین مقاومت کششی دو نیم شدن بتن براساس استاندارد ASTM C496 [۲۱] بکار برده می‌شود. بدین منظور از نمونه‌های استوانه‌ای به قطر ۱۵ و ارتفاع ۳۰ سانتی‌متر استفاده گردید. نمونه‌ای استوانه‌ای پس از قرار گرفتن در گیره نگهدارنده، به گونه‌ای در زیر جک فشاری قرار داده می‌شود که نیروی اعمالی از سوی جک در امتداد ارتفاع نمونه و بر سطح جانبی آن اعمال گردد. باز اعمالی از سوی جک به تدریج افزایش یافته تا آنجا که منجر به دو نیم شدن نمونه گردد. سپس بار نهایی گسیختگی توسط دستگاه قرائث و ثبت شده است.

خواص مکانیکی بتن می‌شود اما با بکاربردن درصدهای بالاتر این الیاف سبب کاهش در مقاومت مکانیکی نمونه‌ها شده است. میرجلیلی و همکاران [۲۵] با افزودن الیاف پلی پروپیلن به بتن، گزارش کردند که افزودن الیاف تا ۰/۲ درصد تاثیری بر مقاومت فشاری نداشته و در مقادیر بالاتر باعث کاهش مقاومت فشاری می‌شود. همچنین افزودن الیاف شیشه به بتن تا ۰/۰۰ درصد نیز بر مقاومت بتن بی‌تأثیر بوده و در درصدهای بالاتر تا ۰/۲ درصد الیاف افزایش مقاومت و از ۰ تا ۰/۵ درصد کاهش مقاومت را در پی دارد.

شکل ۷- مقاومت فشاری طرح‌های حاوی الیاف پلی الفین

با توجه به شکل شماره ۷ به وضوح قابل مشاهده است که بتن‌های حاوی الیاف پلی الفین در همه سنین دارای مقاومت فشاری بیشتری نسبت به بتن‌های بدون الیاف و بتن‌های حاوی الیاف پلی پروپیلن می‌باشند. فدایی فولادچی و همکاران [۲۶] با افزودن الیاف پلی الفین تک رشته ای به بتن گزارش کردند که افزودن این الیاف به بتن مقاومت فشاری را بین ۹ تا ۲۷ درصد افزایش می‌دهد.

محبوبه مرادی و همکاران [۲۷] با افزودن الیاف پلی الفین به بتن شاهد ۱۱ درصد رشد مقاومت فشاری بتن در درصد بهینه خود بوده‌اند. همچنین آنها مقدار افزایش مقاومت ناشی از الیاف پلی الفین را کمتر از الیاف فولادی گزارش کرده ولی کار با الیاف پلی الفین را به مراتب آسانتر از الیاف فولادی دانسته‌اند.

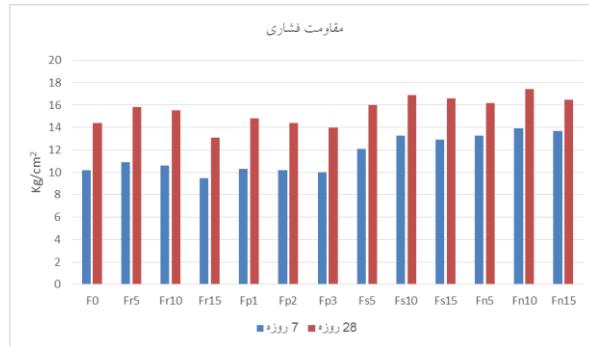
درصدهای گزارش شده توسط محققین مختلف بطور کلی بازه‌ای بین ۹ تا ۲۷ درصد را شامل می‌شود که این اختلاف به دلیل تفاوت خصوصیات بتن مصرفی می‌باشد. ولی بطور کل تمامی محققین حضور الیاف پلی الفین در بتن را باعث رشد مقاومت فشاری بتن دانسته‌اند.

شکل ۸- مقاومت فشاری طرح‌های حاوی خاکستر شلتونک برنج

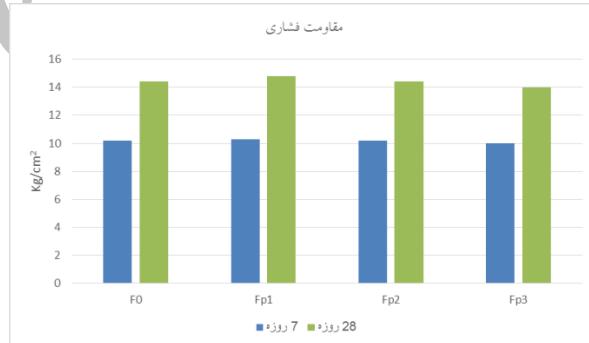
۴-۱- مقاومت فشاری

همانطور که انتظار می‌رود با بالا رفتن سن نمونه‌ها مقاومت فشاری آنها نیز افزایش یافتد. در طرح‌های اختلاط این مطالعه این عامل در تمامی بتن‌ها یکسان بوده و عامل متغیر در این مطالعه درصد مختلف الیاف و پوزولان در فوم بتن است. در شکل شماره ۵ مقایسه‌ای از مقاومت فشاری تمام نمونه‌ها در سنین مختلف داریم:

شکل ۵- مقاومت فشاری

همانطور که در شکل ۵ مشاهده می‌شود در تمامی طرح‌ها با افزایش سن شاهد افزایش مقاومت فشاری هستیم، بیشترین مقاومت فشاری ۲۸ روزه مربوط به طرح حاوی ۱ درصد نانوسیلیس و کمترین مربوط به طرح حاوی ۱۵ درصد خاکستر شلتونک برنج می‌باشد.

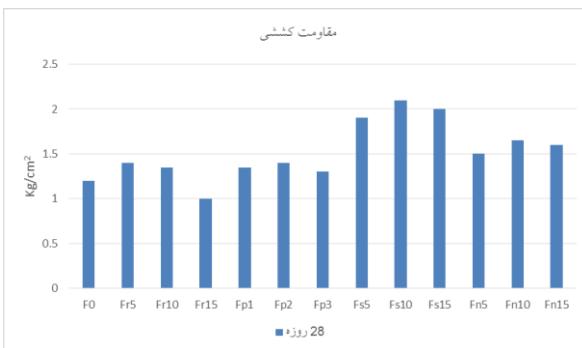

شکل ۶- مقاومت فشاری طرح‌های حاوی الیاف پلی پروپیلن

همانطور که در شکل شماره ۶ مشاهده می‌کنیم افزودن الیاف پلی پروپیلن تاثیر مثبت خاصی بر روی مقاومت فشاری نداشته و در ۰/۳ درصد باعث کاهش مقاومت فشاری نیز می‌شود.

سعیدی و همکاران [۲۳] گزارش کردند که روند کسب مقاومت بتن‌های حاوی الیاف پلی پروپیلن مانند بتن‌های بدون الیاف با افزایش سن نمونه افزایش داشته که این موضوع نشان می‌دهد الیاف با هیچ کدام از مصالح موجود در مخلوط وارد و اکنش نشده و بر مقادیر نسبتی آب به سیمان، سیمان و سنگدانه‌ها تاثیرگذار نیست. همچنین افزودن الیاف پلی پروپیلن در درصدهای بالا به دلیل کاهش کارایی و روانی مخلوط منجر به کاهش مقاومت فشاری می‌شود.

صدر ممتازی و همکاران [۲۴] با تحقیق بر روی بتن سبک حاوی الیاف پلی پروپیلن عنوان کردند که افزودن درصد جزئی از الیاف موجب بهبود

شکل ۱۰- مقاومت کششی

با توجه به شکل شماره ۱۰ مشاهده می‌شود که بیشینه مقاومت کششی مربوط به طرح حاوی ۱ درصد الیاف سنتیتیک و کمینه مقاومت فشاری مربوط به طرح حاوی ۱۵ درصد خاکستر شلتوك برنج می‌باشد.

با اضافه کردن خاکستر شلتوك برنج به فوم بتن در درصدهای ۵ و ۱۰ شاهد رشد مقاومت کششی در مقایسه با حالت شاهد هستیم. بیشترین رشد مقاومت کششی در ۵٪ جایگزینی خاکستر شلتوك برنج با سیمان مشاهده می‌شود. همانطور که اشاره کردیم مقاومت فشاری و کششی در فوم بتن فقط متأثر از مقاومت خمیره است. نهدی و همکاران هم در تحقیق خود به این نکته اشاره کرده‌اند که تا ۱۰٪ جایگزینی خاکستر باعث رشد مقاومت کششی بتن می‌شود [۳۰].

افزودن الیاف سنتیتیک به فوم بتن تأثیر مثبت سیار خوبی بر مقاومت کششی می‌گذارد. این تأثیر مثبت در تمامی درصدهای افزودن الیاف مشهود است ولی بیشترین مقدار آن در ۱ درصد جایگزینی به مقدار ۷۵٪ مشاهده می‌شود.

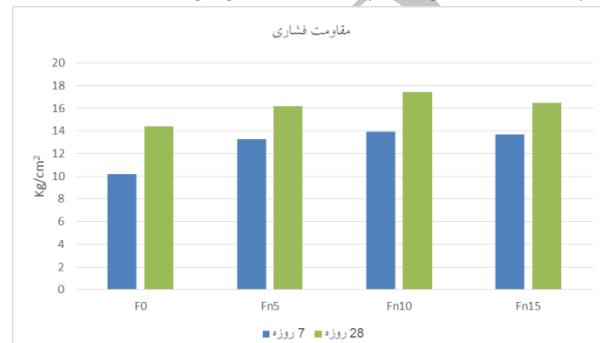
فدلایی فولادچی و همکاران [۲۶] با افزودن الیاف پلی‌الفین به بتن معمولی شاهد رشد ۴ تا ۵۹ درصدی مقاومت کششی بوده‌اند.

مرادی و همکاران [۲۷] با افزودن الیاف پلی‌الفین به بتن شاهد رشد ۲۰ درصدی مقاومت کششی آن بوده‌اند.

مرادی یاسوری و همکاران [۳۱] با افزودن الیاف پلی‌الفین به بتن و نگهداری بتن در شرایط عمل‌آوری خشک و مرطوب شاهد رشد مقاومت کششی بتن در هر دو حالت در مقایسه با حالت بدون الیاف بوده‌اند. آنها در تحقیق خود رشد مقاومت کششی ناشی از الیاف پلی‌الفین را کمتر از الیاف فولادی عنوان کرده‌اند.

با افزودن نانوسیلیس به فوم بتن شاهد رشد مقاومت کششی هستیم. نانوسیلیس بر روی ساختار سیمانی خمیره تأثیر گذاشته و با افزایش میران چسبندگی خمیره باعث افزایش مقاومت کششی می‌شود. این ماده پوزولانی به سبب دارا بودن عملکرد مناسب سوپر پوزولانی هزینه پایین تر و دسترسی بیشتر به عنوان مهمترین و پرکاربردترین نوع نانوذرات در صنعت بتن مطرح می‌باشد.

با توجه به شکل شماره ۸ ملاحظه می‌شود که خاکستر پوسته شلتوك برنج تأثیر مثبتی در افزایش مقاومت فشاری دارد. خاکستر شلتوك برنج با خاصیت پوزولانی خود به مقاومت‌شدن خمیر سیمان کمک می‌کند ولی بدليل ذرات سیار ریز تر از سیمان جذب آب بالایی داشته و با بالاتر رفتن درصد جذب آب بیشتر از سیمان، مقداری از آب فرایند هیدراتاسیون را جذب کرده و باعث افت مقاومت خمیره می‌شود. بهفرنیا و همکاران [۲۸] گزارش کرده‌اند که با افزودن خاکستر شلتوك برنج به فوم بتن درصد جذب آب کاهش و مقاومت فشاری افزایش می‌یابد. اما این روند صعودی تا درصد بهینه‌ای ادامه دارد و پس از آن مقادیر مقاومت فشاری کاهش یافته و جذب آب افزایش می‌یابد.

شکل ۹- مقاومت فشاری طرح‌های حاوی نانوسیلیس

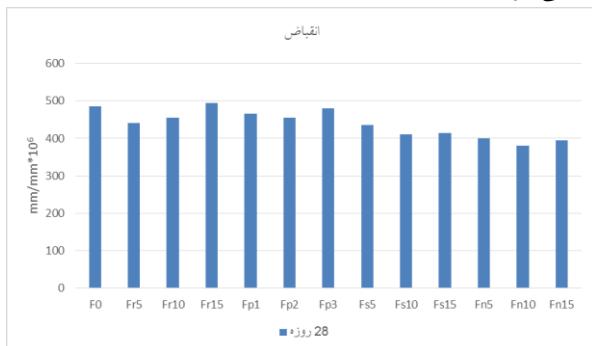
افزایش مقاومت فشاری در طرح‌های حاوی نانوسیلیس به شدت محسوس بوده. بیشترین افزایش در درصد جایگزینی ۱ درصد مشاهده می‌شود. به طوری که بیشترین مقاومت فشاری ۲۸ روزه در بین تمامی طرح‌ها مربوط به طرح حاوی ۱٪ نانوسیلیس می‌باشد. این ماده پوزولانی به سبب دارا بودن عملکرد مناسب سوپر پوزولانی هزینه پایین تر و دسترسی بیشتر به عنوان مهمترین و پرکاربردترین نوع نانوذرات در صنعت بتن مطرح می‌باشد و با عملکرد چهارگانه خود موجب بهبود خواص رئولوژیک، مقاومتی و دوامی مصالح پایه سیمانی می‌گردد. نانوسیلیس با دارا بودن خواص پوزولانی منحصر بفرد، یکی از مصالح نوین در صنعت ساختمان به شمار می‌آید [۲۸].

۲-۴- مقاومت کششی برزیلی

مقاومت کششی بتن متأثر از پارامترهای مختلفی از جمله مقاومت خمیره، مقاومت سنگدانه و استفاده از الیاف می‌باشد. از آنجایی که در تحقیق حاضر فوم بتن مصرفی فاقد سنگدانه می‌باشد بنابراین نتایج متأثر از مقاومت خمیره و الیاف می‌باشند.

۴-۴- انقباض

جمع شدگی ناشی از خشک شدن، دارای تأثیر بسزایی بر روی عملکرد اعضاي بتنی و بتن آرمه می باشد. اين پدیده می تواند موجب بروز تغيير شكل های ناخواسته، تغيير در توزيع تنش و حتی ترك خوردگی اعضاي بتنی گردد. در اثر از دست رفتن آب بتن، تنش های كششی ايجاد می شود که منجر به انقباض یا جمع شدگی بتن می گردد. مقدار اين جمع شدگی به عوامل متعددی از جمله نسبت آب به سيمان، حجم آب مصروفی، نوع سيمان و مواد چسبانده، نوع سنگدانه از نظر جذب آب و جمع شدگی خود سنگدانه در اثر از دست دادن آب، مدول الاستيسیته سنگدانه و تراکم بتن بستگی دارد [۳۲].

شکل ۱۳- انقباض در انواع نمونهای ساخته شده فوم بتن

همانطور که در شکل شماره ۱۳ مشاهده می کنیم مقدار انقباض تمامی نمونهها به غیر از طرح حاوي ۱۵ درصد خاکستر شلتوك برنج، با افزودن الایاف و یا پوزولان در مقایسه با حالت شاهد کاهش پیدا کرده است. کمترین مقدار انقباض نیز مربوط به طرح حاوي ۱ درصد نانوسیلیس می باشد.

بهمنیا و همکاران [۲۸] گزارش کرده اند که با افزودن خاکستر شلتوك برنج به فوم بتن درصد جذب آب کاهش و مقاومت فشاری افزایش می یابد. اما این روند صعودی تا درصد بهینه ای ادامه دارد و پس از آن مقادیر مقاومت فشاری کاهش یافته و جذب آب افزایش می یابد. کاهش درصد جذب آب باعث کاهش انقباض بتن می شود. انقباض بتن ناشی از خشک شدن آب داخل خلل و فرج بتن است که جمع شدگی را حاصل می شود، بنابراین هرچه میزان آب داخل خلل و فرج بتن کمتر باشد، مقدار انقباض ناشی از خشک شدن آنها نیز کمتر می شود.

حضور الایاف پلی پروپیلن در بتن باعث کاهش مقدار انقباض آن شده است. بکارگیری الایاف پلی پروپیلن برای جلوگیری از جمع شدگی و ترك خوردگی بتن در سنین اولیه (جمع شدگی پلاستیک) از هر راهکار دیگری موثرتر بنظر می رسد. تعداد بسیار زیاد الایاف در هر متر مکعب به معنی اتصال سطح بسیار وسیعی از الایاف به بتن می باشد و فواصل کم الایاف، از ایجاد ترک جلوگیری می کند [۳۳].

در تحقیقی توسط صدر ممتازی و همکاران [۳۴] گزارش شده است که مسلح نمودن بتن به الایاف پلی پروپیلن مقاومت ضربه ای مقاومت خستگی بتن را بهبود می بخشد و انقباض را کاهش می دهد. اگر چه الایاف

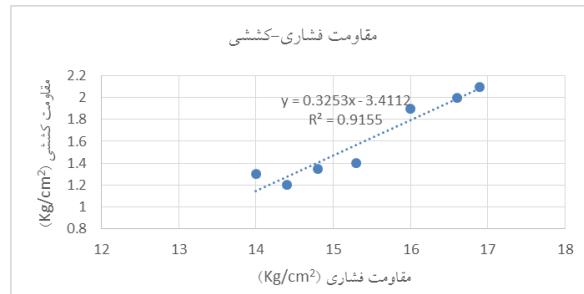
۴-۳- رابطه بین مقاومت فشاری و کششی

رابطهای خطی و توانی بین مقاومت کششی بدست آمده از آزمایش شکافت با مقاومت فشاری ۲۸ روزه طرح های ساخته شده در شکلهای ۱۱ و ۱۲ ارائه شده است.

شکل ۱۱- بررسی رابطه مقاومت فشاری و کششی برای طرح های پوزولانی

با توجه به شکل ۱۱ یک ارتباط خطی با تقریب مناسب بین مقاومت فشاری و مقاومت کششی شکافتگی، در بتن های حاوی پوزولان بدست آمده است که طبق آن مقاومت کششی شکافتگی بصورت مطابق با فرمول ارائه شده است. ضریب همبستگی ۰/۹۸ بدست آمده که تقریب بسیار قابل قبولی می باشد. این ضریب همبستگی بالا نشان دهنده این امر است که در ساخت فوم بتن، رابطه بین مقاومت فشاری و کششی بصورت خطی است و با کم یا زیاد شدن مقاومت فشاری، مقاومت خمسی نیز کم یا زیاد می شود. در نتیجه اینگونه نتیجه می شود که پوزولانهای خاکستر شلتوك برنج بر روی مقاومت فشاری و کششی بتن تاثیر یکسانی دارند.

شکل ۱۲- بررسی رابطه مقاومت فشاری و کششی برای طرح های الایافی

با توجه به شکل ۱۲ یک ارتباط خطی با تقریب مناسب بین مقاومت فشاری و مقاومت کششی شکافتگی، در بتن های حاوی الایاف بدست آمده است که طبق آن مقاومت کششی شکافتگی بصورت مطابق با فرمول ارائه شده است. ضریب همبستگی در این حالت کمتر از حالت قبلی می باشد ولی باز هم از مقدار قابل قبولی برخوردار است. دلیل کمتر بودن ضریب همبستگی در حالت الایافی را میتوان اینچنین عنوان کرد که تاثیر الایاف بر مقاومت کششی بتن بیشتر از مقاومت فشاری آن است بنابراین با رشد یا کاهش مقاومت فشاری، مقاومت کششی به همان اندازه رشد یا کاهش نخواهد داشت. ازین این رو ضریب همبستگی در این حالت کمتر می باشد.

۶- مراجع

۱- عبداله‌زاده نمینی، محمدحسن، ۱۳۹۵، معرفی بتن سبک اسفنجی از نوع کفی یافوم بتن و مواد و فاکتورهای موثر بر آن، سومین کنفرانس ملی توسعه علوم مهندسی، مازندران -تنکابن، موسسه آموزش عالی آیندگان.

۲- بهفرنیا، کیاچهر، عباسی، رضا، ۱۳۸۷، مطالعه پارامترهای موثر بر بتن فومی، چهارمین کنگره ملی مهندسی عمران، تهران، دانشگاه تهران.

۳- مرکز تحقیقات ساختمان مسکن، بتن افزودنی‌ها، مواد افزودنی حباب هواز، ۱۳۷۶.

۴- فوم بتن و کاربردهای آن، <http://irbeton.ir/article>

5- Jelokhani Niaraki R, Farokhzad R. Prediction of mechanical and fresh properties of self-consolidating concrete (SCC) using multi-objective genetic algorithm (MOGA). Journal of Structural Engineering and Geo-Techniques. 2017 Sep 1;7(2):1-3.

6- Portland Cement Association. Fiber reinforced concrete. Portland Cement Assn; 1990.

7- <http://www.meison.com>.

8- Naaman, A.E., Wongtanakitcharoen, T., Hauser, G., (2005,February), "Influence of Different Fibers on Plastic Shrinkage Cracking of Concrete", ACI Materials Journal, pp 49-58.

۹- کمامی، مهدی و علی خوش قامت، ۱۳۹۵، اثرات نانو سیلیس روی بتن، کنفرانس بین‌المللی مهندسی عمران، تهران، دیرخانه دائمی کنفرانس.

۱۰- عبده کلاهچی، عبدالله و ظفر توکلی نیا، ۱۳۹۵، بررسی مقاومت فشاری و دوام بتن خود متراکم سبک حاوی درصد های مختلف نانو سیلیس، کنفرانس ملی پژوهش های نوین در علوم فنی و مهندسی، اردبیل، موسسه حامیان زیست اندیش محیط آرمانی.

11- RAVAND EKISHORE , V.BHIKSHMA AND P.JEEVANA PRAKASH, Study on Strength Characteristics of High Strength Rice Husk Ash Concrete, Procedia Engineering i4 (2011) 2666-2672

12- Md. Safiuddin*, J.S West, K.A. Soudki. Properties of freshly mixed self-consolidating concretes incorporating rice husk ash as a supplementary cementing material, Construction And Building Materials 30 (2012) 833-842

پلی پروپیلن در مقایسه با الیاف فولادی و کربنی از خصوصیات مکانیکی ضعیف تری برخوردار می‌باشد اما بدلیل قیمت مناسب استفاده از آنها بصرفه است.

سیافی شریفی [۳۵] در رساله ارشد خود با افزودن ۰/۰ درصد الیاف پلی پروپیلن و شیشه به بتن سبک خودتراکم، کاهش انقباض بتن در تمامی سنین را شاهده بوده است. همچنین در این رساله گزارش شده است که تاثیر مثبت الیاف شیشه بر کاهش انقباض بتن بیشتر از الیاف پلی پروپیلن می‌باشد.

افزودن الیاف پلی الفین به فوم بتن باعث کاهش انقباض در تمامی حالات شده است. این کاهش انقباض در مقایسه با الیاف پلی پروپیلن بیشتر می‌باشد و بطور کل بیشترین مقدار کاهش انقباض در مقایسه با طرح شاهد مربوط به طرح حاوی ۱ درصد الیاف پلی الفین و به مقدار ۱۵/۴ درصد می‌باشد. نانو سیلیس با پر کردن حفرات داخلی بتن و افزایش مقاومت و چسبندگی خمیره آن باعث کاهش نفوذپذیری و جذب آب فوم بتن می‌شود. این کاهش نفوذپذیری و جذب آب در نهایت کاهش انقباض ناشی از خشک شدن آبهای داخل بتن را باعث می‌شود.

۵- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱- بیشینه مقاومت فشاری متعلق به طرح‌های حاوی ۱ درصد الیاف سنتیتیک و ۱ درصد نانو سیلیس می‌باشد.

۲- در تمامی طرح‌ها با افزایش سن شاهد افزایش مقاومت فشاری هستیم.

۳- خاکستر شلتوك برنج در ۵ درصد جایگزینی ۹ درصد افزایش مقاومت فشاری ۲۸ روزه و ۱۷ درصد افزایش مقاومت کششی ۲۸ روزه را در پی دارد.

۴- الیاف پلی پروپیلن در درصد های ۰/۰ و ۰/۲ بر روی مقاومت فشاری تاثیر خاصی ندارد و در ۰/۳ درصد باعث افت مقاومت فشاری می‌شود.

۵- افزودن ۱ درصد الیاف سنتیتیک به فوم بتن ۱۷ درصد رشد مقاومت فشاری و ۷۵ درصد رشد مقاومت کششی را در پی دارد.

۶- افزودن ۱ درصد نانو سیلیس به فوم بتن ۲۰ درصد رشد مقاومت فشاری و ۳۸ درصد رشد مقاومت کششی را در پی دارد.

۷- بدلیل عدم وجود سنگدانه در فوم بتن، مقاومت کششی و فشاری آن تنها وابسته به مقاومت خمیره و حضور الیاف می‌باشد.

۸- تاثیر مثبت الیاف بر مقاومت کششی بیشتر از مقاومت فشاری است.

۹- نانو سیلیس و خاکستر شلتوك برنج با کاهش جذب آب فوم بتن به ترتیب باعث ۲۱ و ۹ درصد کاهش انقباض ناشی از خشک شدن بتن می‌شوند.

۱۰- الیاف پلی پروپیلن و سنتیتیک به ترتیب باعث ۶ و ۱۵ درصد کاهش انقباض ناشی از خشک شدن بتن می‌شوند.

۱۱- در بعضی موارد نمونه‌های بتی حاوی الیاف از یک طرح اختلاف مقاومتی محسوسی با یکدیگر دارند که این عامل بعضاً بدلیل پخش نشدن خوب الیاف در بت و تجمع آنها در یک قسمت پدید می‌آید.

خصوصیات و مقاومت بتن، دومین همایش ملی مصالح ساختمان و فناوری های نوین در صنعت ساختمان، مبید یزد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبید

-۲۶- فدایی فولادچی، رضا؛ ملک محمد رنجبر و رحمت مدندوست، ۱۳۹۴، مطالعه رفتار بتن خودتراکم حاوی الیاف ماکروسینتیک و پلی اولفین- آرامید فورتا در حالت تازه و سخت شده، چهارمین کنفرانس ملی مصالح و سازه های نوین در مهندسی عمران، یاسوج، دانشگاه یاسوج،

-۲۷- مرادی، محبوبه؛ عطاءالله حاجتی مدارایی و رحمت مدندوست، ۱۳۹۵، تاثیر الیاف پلی اولفین و الیاف فولادی بر برخی خواص مکانیکی بتن، چهارمین کنگره بین المللی عمران ، معماری و توسعه شهری، تهران، دبیرخانه دائمی کنفرانس، دانشگاه شهید بهشتی،

-۲۸- هفرنیا، کیاچهر و رضا عباسی، ۱۳۸۷، مطالعه پارامترهای موثر بر بتن فومی، چهارمین کنگره ملی مهندسی عمران، تهران، دانشگاه تهران

-۲۹- عبده کلاهچی، عبدالله و ظفر توکلی نیا، ۱۳۹۵، بررسی مقاومت فشاری و دوام بتن خود متراکم سبک حاوی درصدهای مختلف نانوسیلیس، کنفرانس ملی پژوهش های نوین در علوم فنی و مهندسی، اردبیل، موسسه حامیان زیست اندیش محیط آرمانی

30- M. Nehdi, J. Doquette, A. El Damatty. "Performance of rice husk ash produced using a new technology as a mineral admixture in concrete", Cement and Concrete Research 33 (2003) pp 1203-1210

-۳۱- مرادی یاسوری، محبوبه؛ عطاءالله حاجتی مدارایی و رحمت مدندوست، ۱۳۹۵، تاثیر الیاف پلی اولفین ، پلی پروپیلن و الیاف فولادی بر برخی خواص مکانیکی بتن، چهارمین کنفرانس ملی پژوهش های کاربردی در مهندسی عمران، معماری و مدیریت شهری، تهران، دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی،

32- Hwang Chao-Lung, Bui Le Anh-Tuan, Chen Chun-Tsun, "Effect of rice husk ash on the strength and durability characteristics of concrete",

13- Gemma Rodriguez de Sansale, Strength development of concrete with rice-husk ash, Cement & Concrete Composites 28 (2006) 158-160.

14- Mehta PL, Monteiro PJM, Concrete: Microstructure, properties, and materials. 3rd. New York, USA: McGraw-Hill Companies, Inc; 2005.

15- Salas A, Delvasto S, de Gutierrez RM, Lange D. Comparison of the processes for treating rice husk ash for use in high performance concrete. Cem Concr Res 2009;39(9):773-8.

16- Vegas P. Rice production and marketing. California, USAL: Sage V Foods, LLC, Los Angeles; 2008.

17- Metha PL. Rice Husk Ash - a unique supplementary cementing materials. In: Proceedings of CANMET/ACI international symposium on advances in concrete technology. Ottawa, Canada: Canada Communication Group – Publishing: 1992. p. 407-30.

18- <http://www.azarkavin.com/index.php/fa/ak-700>.

19- ASTM C869 (2012), Standard Specification for foaming agents used in making preformed foam for cellular concrete.

20- ASTM C39, "Standard test method for compressive strength of cylindrical concrete specimens", Annual Book of ASTM Standards, Volume 04.02; (2009).

21- ASTM C496, "Standard test method for splitting tensile strength of cylindrical concrete specimens", Annual Book of ASTM Standards, Volume 04.02; (2004)

22- ASTM C157/c Standard test method for length change of hardened hydraulic-cement mortar and concrete

-۳۳- سعیدی، حمیدرضا و مجتبی عامری، ۱۳۹۴، مطالعه اثر الیاف پلی پروپیلن بر خواص مکانیکی بتن خودتراکم، دومین کنفرانس سراسری توسعه محوری مهندسی عمران، معماری، برق و مکانیک ایران، گرگان، گروه آموزش و پژوهش شرکت مهندسی بارو گستر پارس، آکادمی آکسفورد سرت انگلستان،

-۳۴- علی صدر ممتازی، اکبر خداپرست حقی، میرعلیم محمد میرگذار لنگرودی، "بررسی خواص مکانیکی بتن الیافی سبک حاوی پلی استایرن حجیم شده و بدست آوردن نسبت اختلاط بهینه"، چهارمین کنگره ملی مهندسی عمران، دانشگاه تهران، اردیبهشت

۱۳۸۷

-۳۵- میرجلیلی، محمد؛ الناز دوشنبه پور و حسن دشتی، ۱۳۹۳، بررسی قابلیت استفاده از الیاف شیشه و پلی پروپیلن در بهبود

-۳۵- سیافی شریفی، میرشهاب، ۱۳۹۴، نقش الیاف پلی پروپیلن و شیشه بر روی بتن های سبک خودتراکم حاوی لیکا و سیمان های ترکیبی حاوی خاکستر پوسته شلتونک برنج و دوده سیلیس، دانشکده فنی دانشگاه گیلان

36- Farokhzad, R., Mahdikhani, M., Bagheri, A., & Baghdadi, J, (2016). Representing a logical grading zone for self-consolidating concrete. Construction and Building Materials, 115: 735-745.

Construction and Building Materials 25 (2011) pp 3768-3772.

33- A.E. Naaman, T. Wongtanakitcharoen, G. Hauser, "Influence of Different Fibers on Plastic Shrinkage Cracking of Concrete", ACI Materials Journal, January-February (2005) , pp 49-58.

34- A. Sadrjomtazi, A.K. Hagh, "Properties of cementitious composite containing polypropylene fiber waste", Journal of Composite interface, Vol. 15 ,(2008) ,pp 7-9.

Effect of Different Fibers and Pozzolanic Materials on the Properties of non - structural Concrete(Foam Concrete)

Mahyar Kaveh

Department of Civil Engineering, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran.

Reza Farokhzad

Assistant Professor, Department of Civil Engineering, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran.

Abstract:

Foam concrete is new cover for several usages in building industry that is very useful because of its unique specification. The high value of strength to weight ratio, low Thermal conductivity Coefficient and the high Heat insulation and soundproof ability is the most advantage of this type concrete. In this investigation we use Polypropylene fibers, Synthetic fibers, rice husk ash and nano silica to improve the foam concrete abilities. The fibers are used as additive and rice husk ash & nano silica are replaced as cement. The compressive strength test, tensile strength test and length change test are performed on all foam concretes. Maximum compressive strength belongs to designs containing 1% synthetic fibers and 1% nano-silica. Finally, it was determined that rice paddy ash in 5% replacement has a 9% increase in compressive strength of 28 days and a 17% increase in tensile strength of 28 days. Compressive strength is not affected by Polypropylene fibers in 0.1% and 0.2%, and in 0.3%, compressive strength decreases. Adding 1% of synthetic fiber to concrete foam has 17% growth in compressive strength and 75% growth in tensile strength. Adding 1% nano-silica to foam concrete has a 20% growth in compressive strength and 38% growth in tensile strength. Nanosilica and rice husk ash decreased by 21% and 9% decrease in concrete shrinkage due to decreased absorption of foam concrete. Polypropylene and synthetic fibers cause 6 to 15% reduction in the contraction due to concrete drying.

Keywords: Foam Concrete, polypropylene fiber, pozzolanic materials, Nano-silica